

Yo'l Harakati Xavfsizligi bo'yicha Ta'lim To'plami

EASST Ta'lim To'plamiga xush kelibsiz. Ushbu to'plam ilm olish maqsadida ishlab chiqilgan bo'lib, rasmiy va norasmiy ta'lim doirasida yo'l harakati xavfsizligi qoidalarini o'qitishda yordam berish uchun mo'ljallangan.

Pedagoglar va ota-onalar ta'lim berish jarayonini oddiy va o'yin shaklida tashkil etgan holda kichik va o'rta yoshdagi bolalarga va yo'llarda xavfsizlikda bo'lishga ko'maklashadilar.

Mazkur to'plam kichik va o'rta yoshdagi bolalarga ularning yoshiga mos tarzda yo'l harakati xavfsizligining asosiy qonun-qoidalarini o'rgatish uchun talab qilinadigan zaruriy resurslar (materiallar)ni o'z ichiga oladi.

Ta'lim to'plami tarkibidagi barcha topshiriqlar quyidagi muhim qonun-qoidalarga asoslangan, bular:

- Yo'l harakatini va uning xavfini **tushunish**.
- Yo'llarda o'zini **to'g'ri tutish**.
- Sizga va atrofdagilarga yo'llarda xavfsizlikda bo'lish imkoniyatini ta'minlaydigan **to'g'ri va xavfsiz yurish-turishni tanlash**.

Nima uchun Yo'l Harakati Xavfsizligi bo'yicha Bilim Berish zarur?

Har kuni dunyo bo'yicha aynan yo'llarda o'rta hisobda 500 tacha yoshi 18gacha bo'lgan insonlar halok bo'lishadi. Yo'ldagi halokatlar o'limlarning asosiy sababi hisoblanadi, ularning qurbonlari esa ayniqsa ko'p holatlarda yoshlar bo'ladi, bu holat jahonning hech bir mintaqasidan chetlab o'tmaydi.

Kichik va o'rta yoshdagi bolalarning xavfsizligi haqida so'z boradigan bo'lsa, yo'l harakati xavfsizligi hayotiy muhim ahamiyatni kasb etadi. Bolalarga asosiy xavfsizlik ko'nikmalarini o'rgatish hech qachon erta emas. Jahon miqyosida har yili yo'llarda 1,2 milliondan ko'p insonlar olamdan ko'z yumadi, yana o'nlab millionlari esa jarohatlar va mayibliklar olishadi yoki nogiron bo'lib qolishadi.

Bu masalada bolalar ayniqsa zaif bo'lishadi va yanada katta xavflarga duch kelishadi, chunki:

- Jajji bolalar yo'ldagi holatni to'liq ko'rish imkoniyatiga ega bo'lmaydi, shuningdek, haydovchilar uchun ham ularni payqash qiyin bo'ladi.

European Bank
for Reconstruction and Development

Eastern Alliance for Safe
and Sustainable Transport

FIA FOUNDATION

Yo'l Harakati Xavfsizligi bo'yicha Ta'lim To'plami (davomi)

- Kattalardan farqli o'laroq ular xavfli vaziyatlarni yetarlicha darajada tushunishga qodir bo'lmaydi va o'zini xavfsiz tutish haqida to'g'ri qaror qilish uchun ularda amaliy tajriba yetishmaydi.
- Ular jismonan kichik bo'lishi sababli, yo'l-transport hodisasi yuz bergan taqdirda ularni transport vositasi urib ketishi ehtimoli yuqoriroq bo'ladi.

O'qituvchilar bolalarga hayotiy zarur shiorlarni o'rgatish, ularda xavfsiz yurish-turish ko'nikmalarini tarbiyalash orqali, ularning himoyasini ta'minlashi mumkin. Jajji bolalarda yo'l va transport vositalarining xavfli tushunchasini shakllantirish hamda ularga yo'llarda xavfsiz yurish-turish qoidalarini tushuntirish ularning ulg'ayishida ikkita muhim jihat bo'lib xizmat qiladi.

Yo'l Harakati Xavfsizligi – kichik va o'rta yoshdagi bolalarni jalb qilish uchun ajoyib fandır. Hattoki jajji bolakay ham bu haqida qandaydir bilimlarga ega, chunki har birimiz singari, u ham ba'zida yo'l harakatining ishtirokchisiga aylanadi, yo'l harakati xavfsizligi esa har qimga dahldor bo'ladi.

Ta'lim To'plamiga Kirish

Mazkur to'plam yo'llarda o'zini xavfsiz tutish qoidalarini hamda yo'l harakati xavfsizligi bo'yicha shiorlar bilan tanishtirishga qaratilgan qiziqtiruvchi va interfaol mashg'ulotlardan tarkib topgan.

To'plam uch qismga bo'linadi:

- 6 yoshgacha
- 6-11 yosh
- 12-14 yosh

Har bir qismdagi mavzular maqsadli guruhning yoshiga mos tarzda o'zgartirilib boriladi, biroq ularning barchasi bizning asosiy qonun-qoidalarimizga bog'liq bo'ladi.

Ta'lim To'plamidan Qanday Foydalanish kerak

To'plamning har bir qismi bolaning yoshiga mos bo'lgan materiallarni va, shu bilan birga, guruh o'qituvchilari va rahbarlari uchun qo'shimcha fikr-mulohazalar va tavsiyalarni o'z ichiga oladi.

Yo'l Harakati Xavfsizligi bo'yicha Ta'lim To'plami (davomi)

Ushbu asosiy mulohazalar va materiallarning o'zi kichik va kattaroq yoshdagi bolalar bilan yo'l harakati xavfsizligi bo'yicha mashg'ulotlarni o'tkazish uchun zarur bo'ladigan barcha ma'lumotlarni o'z ichiga oladi.

Resurs bazasi tarkibiga: o'qituvchi rahbarligida o'tkaziladigan MASHG'ULOTLAR (rejalashtirilgan mashg'ulotlar va mashqlar), shuningdek ko'paytirilishi va bolalarga tarqatilishi kerak bo'lgan MATERIALLAR kiradi.

Ushbu mashg'ulotlar va tarqatma materiallar yo'l harakati xavfsizligi bo'yicha ta'lim dasturini shakllantiradi va dars dasturiga yoki darsdan keyin o'tkaziladigan tadbirlarga kiritilishi mumkin. Biz tarqatma materiallar qo'llanadigan turli mashg'ulotlarni bir necha hafta davomida har hafta o'tkazishni va yo'l harakati xavfsizligi shiorlarini imkon qadar tez-tez takrorlab turishni taklif qilamiz.

Shu bilan birga, yo'l harakati xavfsizligining aniq masalalariga e'tibor qaratish maqsadida, tarqatma materiallar bilan mashg'ulotlar alohida ham qo'llanishi mumkin. Ularning har biri yo'l harakati xavfsizligi masalalaridan xabardorlikni oshirish maqsadini nazarda tutadigan mustaqil mashq hisoblanadi.

Mazkur materiallardan foydalanish vaqtida quyidagilarni yodda tutishingizni so'raymiz:

Tayanch Shiorlar

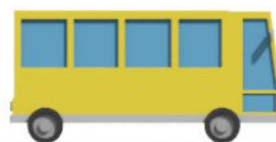
O'qituvchining har bir qism uchun yozuvlari guruhning yoshiga mos keladigan tayanch shiorlarni belgilaydi. Har bir mashq ham tayanch shiorlar va maqsadlarni o'z ichiga oladi. Doimo ushbu tayanch shiorlarni alohida ta'kidlashga harakat qiling.

Faol O'rganish

Kichik va kattaroq yoshdagi bolalar qiziqtirilgan va faol bo'lgan vaqtda bilimlarni ayniqsa yaxshi o'zlashtiradilar. O'z mashg'ulotlaringizni imkon qadar bolalar faol ishtirok etishini talab qiladigan **interfaol tartibda** tashkil etishga harakat qiling.

Haqiqiy Hayot Tajribasi

Yo'llar, yo'l harakati va yo'llarda xavfsiz yurish-turish haqida bilimlar berish jarayonida kichik va kattaroq yoshdagi bolalarga o'zining mustaqil tajribasini orttirish imkoniyatini ta'minlash muhim ahamiyatni kasb etadi. Har doim yo'l harakati xavfsizligi bo'yicha mashg'ulotlaringizga **binodan tashqarida o'tkaziladigan amaliy mashg'ulotlarni** qo'shishga harakat qiling.

Yo'l Harakati Xavfsizligi bo'yicha Ta'lim To'plami (davomi)

Atamalarning Tushunarli bo'lishi

Bolalarni chinakam qiziqtirish va ular yo'l harakati xavfsizligi nima ekanligini tushunishi uchun, bolalarda lozim darajadagi **so'z boyligi** bo'lishi zarur. Qo'llayotgan atamalaringiz siz o'qitayotgan bolalar uchun tanish va tushunarli ekanligiga ishonch hosil qiling. Bu qoida, ayniqsa, jajji bolalar bilan ishlashda e'tiborga olinishi, lekin boshqa yosh guruhlari bilan ishlashda ham yodda tutilishi kerak.

Farqlar

Ushbu to'plam yo'llarda bolalarning himoyasini ta'minlash maqsadida yo'l harakati xavfsizligi va yo'llarda xavfsiz yurish-turish bo'yicha umumiy qo'llanadigan shiorlarini o'rganish uchun ishlab chiqilgan va mo'ljallangan. Biroq, sizning guruhingizdagi bolalar yo'llar va yo'l harakati to'g'risida **o'z tajribasi va turli xil tasavvurlarga** ega bo'lishi mumkin va siz o'z mashg'ulotlaringizni shunga qarab moslashtirishingiz kerak bo'lib qolishi mumkin. Masalan, ba'zi bolalarda ularning oilasida avtomobil bo'lmaydi yoki, masalan, ular yashaydigan joyda piyodalar yo'lagi yo'q. Bundan tashqari, turli xil yashash sharoitlari tufayli shaharda yashovchi va qishloq hududlarida yashovchi bolalar bir-biridan farq qiladigan turli muammolarga duch kelishadi, shuning uchun mashg'ulotlar o'tkazishda bu holatni inobatga olish zarur, chunki mashg'ulotlarda u yoki bu masalani turlicha ko'rib chiqish zarur bo'lishi ehtimoli mavjud.

Hushyorlik

Guruh rahbarlari har doim birinchi bo'lib guruhdagi bolalar orasida yaqinlari yoki do'stlari jiddiy yo'l-transport hodisasiga uchragan bolalar borligini tekshirishlari kerak. Bunday holatda alohida hushyorlik namoyon qilinishi va e'tibor berilishi kerak, shu bilan birga, bu bolaning ota-onasini yoki, ota-onasi yo'qligida, unga qaraydigan shaxsni, ular bolani mashg'ulotlarga tayyorlashi uchun, oldindan ogohlantirish maqsadga muvofiq bo'ladi.

Ota-onalar / Ota-onalar yo'qligida Bolaga Qaraydigan Shaxsni jalb qilish

Bolalar bilan yo'l harakati xavfsizligi bo'yicha o'tkaziladigan mashg'ulotlaringiz bilan bir qatorda, bu jarayonga ularning ota-onalari jalb qilinishi va ular ishtirok etishi zarur. Bolalarga o'z ota-onalarining o'rnagi katta ta'sir ko'rsatadi. Ushbu to'plamda bolaning ota-onasiga berish mumkin bo'lgan maktub mavjud, bu maktub ota-onalarga ularning bolasi nimalarni o'rganayotganligi va ular bola o'zlashtirayotgan shiorlarni qanday qilib mustahkamlashi mumkinligidan xabardor bo'lish imkoniyatini beradi.

6 YOSHGACHA BO'LGAN BOLALAR – Kirish Mulohazalar

To'planning ushbu bo'limi quyidagi tayanch shiorlarini o'rgatadi:

Yo'lda transport harakatlanishi xavfli va odamlarga shikast etkazilishiga sabab bo'lishi mumkin.

Hech qachon kattalarsiz yo'lga yaqin yurmang lekin yurganingizda har doim kattalarning qo'ldan ushlang.

Yo'lni kesib o'tishdan oldin To'xtang, diqqat bilan chapga va o'nga
Yorqin kiyimda bo'ling - shunda haydovchilar sizni tezroq ko'ra olishadi.

Avtomobilda har doim xavfsizlik kamarini taqing.

Avtomobilga doimo ehtiyotlik bilan chiqing va tushing.

To'planning ushbu bo'limi 6 yoshgacha bo'lgan bolalar uchun yo'l harakati xavfsizligi bo'yicha asosiy shiorlarni o'z ichiga oladi. Ular bolaga yo'l va transport vositalarining xavfliligini anglashga yordam berish, shu bilan birga uni muammolar bilan tanishtirish va ko'tarilgan masalalarni o'rganishga yordam berish maqsadini nazarda tutadi.

Yo'llar, yo'l harakati va yo'llarda xavfsiz yurish-turish bo'yicha ta'lim berishda kichik bolaga o'zining mustaqil tajribasini orttirish imkoniyatini yaratish o'ta muhim. Ushbu bo'limdagi mashg'ulotlardan biri bolalar uchun ko'chada maqsadli sayr tashkil etilishini o'z ichiga oladi. Har doim yosh bolalarni transport harakatlanishiga yaqin joyda kuzatishga olib chiqayotgan bo'lsangiz, sayrni to'g'ri tashkil etish va bolalarni diqqat bilan nazorat qilish o'ta zarurligini yodda tuting.

Ishni Boshlash

6 Yoshgacha Bo'lgan Bolalar Bo'limi bolalarni tayanch masalalar bilan tanishtirish uchun mo'ljallangan ikkita mashg'ulot va tarqatma materiallardan boshlanadi.

MASHG'ULOT: 'Keling, Avtomobilga Qaraymiz!' kichik bolalar yo'lda transport harakati qanday xavf tug'dirishini tushunib olishiga yordam berish maqsadida bu mashg'ulot tashqarida o'tkaziladi. Mashg'ulotni boshlashdan oldin, siz bir oz vaqtni bolalar bilan muloqot qilishga ajratishingiz, ularga mashg'ulotlar yo'l harakati xavfsizligini va yo'lda transport harakati qanday xavf tug'dirishini o'rganish uchun o'tkazilishini tushuntirishingiz kerak.

6 YOSHGACHA BO'LGAN BOLALAR - Kirish Eslatmalari (davomi)

MASHG'ULOT: 'Katta Yo'l Xaritasini yarating' bu bolalarning bilimlariga asoslangan va bolalarga yo'llarda transport harakati yuzaga keltiradigan xavf-xatarlar haqida bilim olishga yordam beradigan ijodiy mashg'ulotdir. Bu mashg'ulot bolalarga yo'llar transport vositalarining harakati uchun, yo'lkalar esa yo'lovchilar uchun mo'ljallanganini o'rgatishga yordam beradi. Bu mashg'ulot dars vaqtida sizga kerak bo'ladigan materiallarni tayyorlash uchun bir qancha dastlabki rejalashtirish ishlarini talab qilishi mumkin.

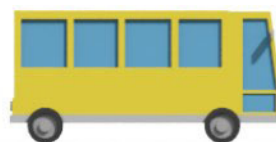
TARQATMA MATERIALLAR: 'Yo'lda Transport Harakatlanishi joyidan Uzoqda O'ynang' bu bo'yash uchun rasm bo'lib, bolalar dastlabki ikkita mashg'ulotda o'zlashtirgan bilimlarni mustahkamlashga imkoniyat beradi.

Doimo Kattalar Qo'lini Ushlab yuring

Keyingi ikkita mashq bolalarda qatnov qismi yaqinida doimo kattalarning qo'lidan ushlab yurish kerakligi haqida barqaror bilimlarni shakllantirishga yordam beradi. Bu oddiy bo'lsada, ammo muhim ahamiyatli shior. 8 yoshgacha bo'lgan bolalar harakatlanayotgan avtomobil qancha masofada ekanligini yoki qanday tezlikda harakatlanayotganini aniq tushuna olmaydilar, shuning uchun ular hech qachon yo'ldan kattalarsiz o'tish mumkin emasligini o'zlashtirishi juda muhimdir.

MASHG'ULOT: 'Kaft Izi Plakati' bu har bir bolaga shiorga o'z qiziqishini namoyon qilishga va, shu bilan birga, bolalarga kattalarning qo'lidan ushlash qanchalik muhimligini namoyish etadigan va eslatib turadigan yorqin va quvnoqli plakatni yaratishga yordam beradigan ijodiy mashg'ulot.

TARQATMA MATERIALLAR: 'Doimo Kattalar Qo'lini Ushlab yuring' rasm solish bo'yicha mustaqil ish bo'lib, bolaning ongida ushbu shiorni mustahkamlashga imkon beradi.

6 YOSHGACHA BO'LGAN BOLALAR - Kirish Mulohazalari (davomi)

To'xtang, Qarang va Quloq soling

Bu yoshdagi bolalarga hech qachon yo'ldan bir o'zi o'tishiga ruxsat berilmasligiga qaramay, ularni yo'lning qatnov qismidan savodli va xavfsiz o'tish qoidalari bilan tanishtirish hech qanchon erta bo'lmaydi. Keyingi bir nechta mashq bolalarni "To'xtang, Qarang va Quloq soling" tamoyili bilan tanishtiradi.

TARQATMA MATERIALLAR: 'To'xtang, Qarang va Quloq soling' bu yo'lni kesib o'tishning besh bosqichini sodda va tushunarli tarzda namoyish etadigan axborot varaqasidir. U bolalarga yo'l harakati xavfsizligi fani bo'yicha bilimlar beradigan va ularni ilk bor yo'llardan o'tish qonun-qoidalari bilan tanishtiradigan o'qituvchilar uchun ishlab chiqilgan.

TARQATMA MATERIALLAR: 'Yo'lni kesib o'tish' – Mazkur 'To'xtang, Qarang va Quloq soling' bo'yash uchun rasm bolalarga o'rganilgan shiorni mustahkamlashga yordam berishi mumkin.

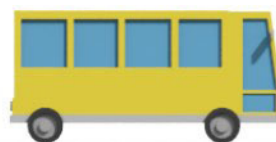
MASHG'ULOT: To'xtang, Qarang va Quloq soling Syujetli O'yini bolalarga asosiy qoidalarni o'zlashtirishga yordam beradigan interfaol o'yindir.

Yorqin Bo'ling

Keyingi ikkita mashq bolalarda kunning qorong'i vaqtida yoki yoritish darajasi yetarli bo'lmagan va bulutli ob-havo sharoitida haydovchilar ularni ko'ra olishi aniq bo'lishi uchun yorqin kiyim-bosh kiyish zarurligi bo'yicha bilimlarni shakllantirishga yordam beradi.

MASHG'ULOT: 'Yorqinlik bu To'g'ri' bu bolalarga ularni ushbu masalaga boshlash borish maqsadida o'qib berish uchun mo'ljallangan hikoya. Keyingi savollar sizga yo'lda yaqqol ko'rinish qanchalik muhimligining uyushgan muhokamasini boshlashga yordam beradi.

TARQATMA MATERIALLAR: 'Meni Yorqin Ranglarga Bo'yang' o'rganilgan shiorni mustahkamlash uchun bolalarga bo'yash bo'yicha topshiriq taklif etiladi.

6 YOSHGACHA BO'LGAN BOLALAR - Kirish

Mulohazalar (davomi)

Har doim xavfsizlik kamarini taqing

Keyingi ikkita mashq bolalarda xavfsizlik kamari taqilgan bo'lishi zarurligi haqida mustahkam bilimlarni shakllantirishga yordam beradi. Mashg'ulotlarni boshlashdan oldin, bolalar bilan xavfsizlik kamari ularni qanday himoya qilishi va mashinada xavfsiz ushlab qolishi mumkinligini muhokama qilishingiz kerak.

MASHG'ULOT: Bolalarga o'qib berish uchun mo'ljallangan '**Lampi Janobining Safari**' hikoyasi xavfsizlik kamarini taqish nima uchun muhimligini tushuntiradi. Keyingi topshiriqlar sizga ushbu masala bo'yicha uyushgan muhokamani boshlashingizga yordam beradi.

TARQATMA MATERIALLAR: '**Har doim xavfsizlik kamarini taqing**' bu bolalarga o'rganilgan shiorni mustahkamlashga yordam beradigan qog'ozda bajariladigan va nuqtalarni birlashtirishdan iborat mantiqiy jumboq.

Avtomobilga doimo ehtiyotlik bilan chiqing va tushing.

MASHG'ULOT: '**Mashinaga O'tirish va Undan Chiqish**' - bolalarni mashinadan har doim «xavfsiz» tomondan – ya'ni mashinalar harakatlanishiga qarama-qarshi bo'lgan, piyodalar yo'lkasi tomonidan chiqishga o'rgatish uchun mo'ljallangan va rollar bo'yicha o'ynaladigan syujetli o'yin. Buning uchun mashinaga o'xshatib stullarni terib qo'yishingiz va bo'r yoki yopishqoq tasmadan foydalanib, piyodalar yo'lqasini belgilashingiz kerak. Har bir bola o'yinda qatnashish imkoniyatiga ega ekanligiga ishonch hosil qiling - chunki faol o'yin paytida o'rganilgan shiorni bolalarning ongida ayniqsa samarali mustahkamlanadi.

TARQATMA MATERIALLAR: '**Mashinaga Xavfsiz O'tirish va Undan Chiqish**' rollar bo'yicha o'ynaladigan syujetli o'yindan keyin o'rganilgan shiorni mustahkamlash uchun bo'yash uchun rasmlar bo'yicha topshiriq taklif etiladi.

Yodingizda tuting! Siz bola e'tiborini doimo tayanch shiorlarga qaratishingiz va barcha mashg'ulotlaringizni bolalar o'quv jarayoniga faol jalb etilishini ta'minlagan holda tashkil qilishingiz kerak.

MASHG'ULOT: Keling, Avtomobilga Qaraymiz!¹

O'qituvchi Qaydlari: Bu mashg'ulotni o'qituvchi olib boradi. Mazkur qaydlar guruh rahbari uchun tuzilgan va bolalarga tarqatish uchun mo'ljallanmagan.

Kerak Bo'lgan Vaqt: Guruhda bolalar soniga qarab 45 daqiqa doirasida.

Tayanch xabarlar: Yo'lda transport harakatlanishi xavfli va odamlarga shikast yetkazilishiga sabab bo'lishi mumkin. Hech qachon yo'l yonida kattalarsiz yurmang va doimo kattalarning qo'lidan ushlab yuring.

Maqsad: Kichik yoshdagi bolalarni yo'lda harakatlanish tufayli yuzaga keladigan xavf bilan tanishtirish va qanday qilib xavfsiz holatda qolishni tushunishga o'rgatish.

Bu mashg'ulotni o'tkazish uchun guruh rahbari mashinani yo'lining qatnov qismiga kirmaydigan xavfsiz joyga qo'yishi kerak. Mashina qatnov qismidan uzoq bo'lgan va bolalar mashina yoniga xavfsiz o'tishi imkoniyati ta'minlangan joyga qo'yilgan bo'lishi zarur. Mashina yassi yuzada joylashgan, dastaki tormozi ishga tushirilgan va dvigateli o'chirilgan bo'lishi kerak.

Guruh rahbari avtomobillar hattoki harakatlanmay turgan bo'lsa ham ulardan uzoqroqda bo'lish muhimligini tushuntirishi zarur.

Har bir bolani qo'lidan qattiq ushlagan holda navbatma-navbat avtomobilning bir tomoniga yetaklab boring. Bolalardan barmog'i bilan avtomobilga barmog'i bilan tegib ko'rishni va so'ng barmog'i bilan o'z qorniga tegib ko'rishni so'rang. Qaysi biri yumshoqroq? Qaysinisi esa qattiq? Mashina qattiq ekanligini va urib yuborishida ular shikast yetkazish mumkinligini tushuntiring. Ular ojizroq va kamroq darajada himoyalanganligini va oson jarohatlanishi mumkinligini tushuntiring.

Bolalardan shinalarga har tomonlama qarab chiqishni so'rang. Ular qanchalik katta va qattiq ekanligiga bolalar e'tiborini qarating. G'ildiraklar juda tez aylanishini tushuntiring.

Bolalar mashinalar va boshqa transport vositalari o'yinchoq emasligini o'zlashtirishi kerak. Ular xavfli.

Bolalarga yo'lining qatnov qismidan uzoqroqda bo'lish va yo'lga yaqin joyda kattalarning qo'lidan ushlab yurish kerakligini eslatib.

¹ Mazkur material dastlab yo'l harakati xavfsizligi bo'yicha «Tormozlaning» xayriya fondi tomonidan chop etilgan va biz uni takrorlashga ruxsat bergan fondan minnatdormiz. <http://www.brake.org.uk>

MASHG'ULOT: Katta Yo'l Xaritasini yarating²

O'qituvchining qaydlari: Bu mashg'ulotni o'qituvchi olib boradi. Mazkur qaydlar guruh rahbari uchun tuzilgan va bolalarga tarqatish uchun mo'ljallanmagan.

Kerak bo'lgan vaqt: 1 soat doirasida

Tayanch shiorlar: Yo'lda transport harakatlanishi xavfli va odamlarga shikast yetkazilishiga sabab bo'lishi mumkin. Hech qachon yo'l yoqasida kattalarsiz yurmang va doimo kattalarning qo'lidan ushlab yuring.

Maqsad: Ushbu ijodiy mashg'ulot bolalarni yo'l harakati xavfsizligini muhokama qilishga ilhomlantiradi va yo'llar transport vositalarining harakatlanishi, yo'lkalar esa piyodalar uchun mo'ljallanganini anglashga undaydi.

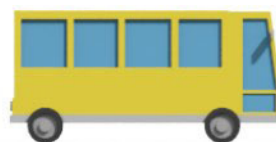
Bu mashg'ulotda bolalar o'zining ijodiy qobiliyatlarini ishga solish va yelim bilan rangli qog'ozlardan foydalangan holda yo'llar va yo'lkalarning juda katta xaritasini yaratish imkoniyatiga ega bo'lishadi.

Mashg'ulotni boshlashdan oldin yoki uni o'tkazish jarayonida piyodalar yo'lkalari va yo'l aniq belgilangan katta tayanch maketini tuzing. Bunda siz o'z tumaningizga xos muayyan belgilarni, masalan, xiyobon yoki maktabni qo'shib qo'yishingiz mumkin. Agar tumaningizdagi barcha yo'llarda ham piyodalar yo'lkalari bo'lmasa, tayanch maketingiz siz joylashgan tumanning yo'l sharoitlarini aks ettirayotganiga ishonch hosil qiling va bolalar bilan qay tarzda xavfsizlikda bo'lish kerakligi haqida suhbatlashing. Bolalarga yo'lka yoki piyodalar yo'lagi aniq belgilangan bo'lmasa, har doim yo'l yoqasida qolish qanchalik muhim ekanligini tushuntiring.

Bolalarga eski jurnallardan mashina, odamlar, kuchuklar va bolalar aravachalari shakllarini qirqib olishga yordamlashing (Sizda yetarlicha jurnallar bo'lmagan taqdirda, rasmlarni internetdan olib qog'ozga chiqarish mumkin).

Bolalardan shakllarni katta xaritangizning kerakli joylariga yopishtirishni iltimos qiling. Boshqa so'z bilan aytganda, mashinalarni yo'llarga, odamlarni yo'lkalarga yoki transport vositalarining harakatidan uzoq bo'lgan xavfsiz joylarga va h.k.ga yopishtirish kerak.

² Bu mashg'ulot dastlab yo'l harakati xavfsizligi bo'yicha «Tormozlaning» xayriya fondi tomonidan chop etilgan materiallarni moslashtirish orqali tuzildi va biz uni takrorlashga ruxsat bergan fondan minnatdormiz. <http://www.brake.org.uk>

YO'L HARAKATI XAVFSIZLIGI BO'YICHA TALIM TO'PLAMI

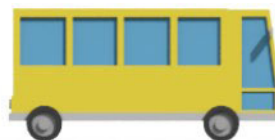

- 6

MASHG'ULOT: Katta Yo'l Xaritasini yarating (davomi)

Bolalar rasmlarni yopishtirayotgan vaqtda ular bilan yo'llarda xavfsizlikda qolish naqadar muhim ekanligi mavzusida suhbatlashing va nutqingizda «yo'l», «transport vositalari harakati», «yo'lka», «piyoda» va «kattalar qo'lidan ushlash» kabi tayanch so'zlar va iboralarni ishlatib.

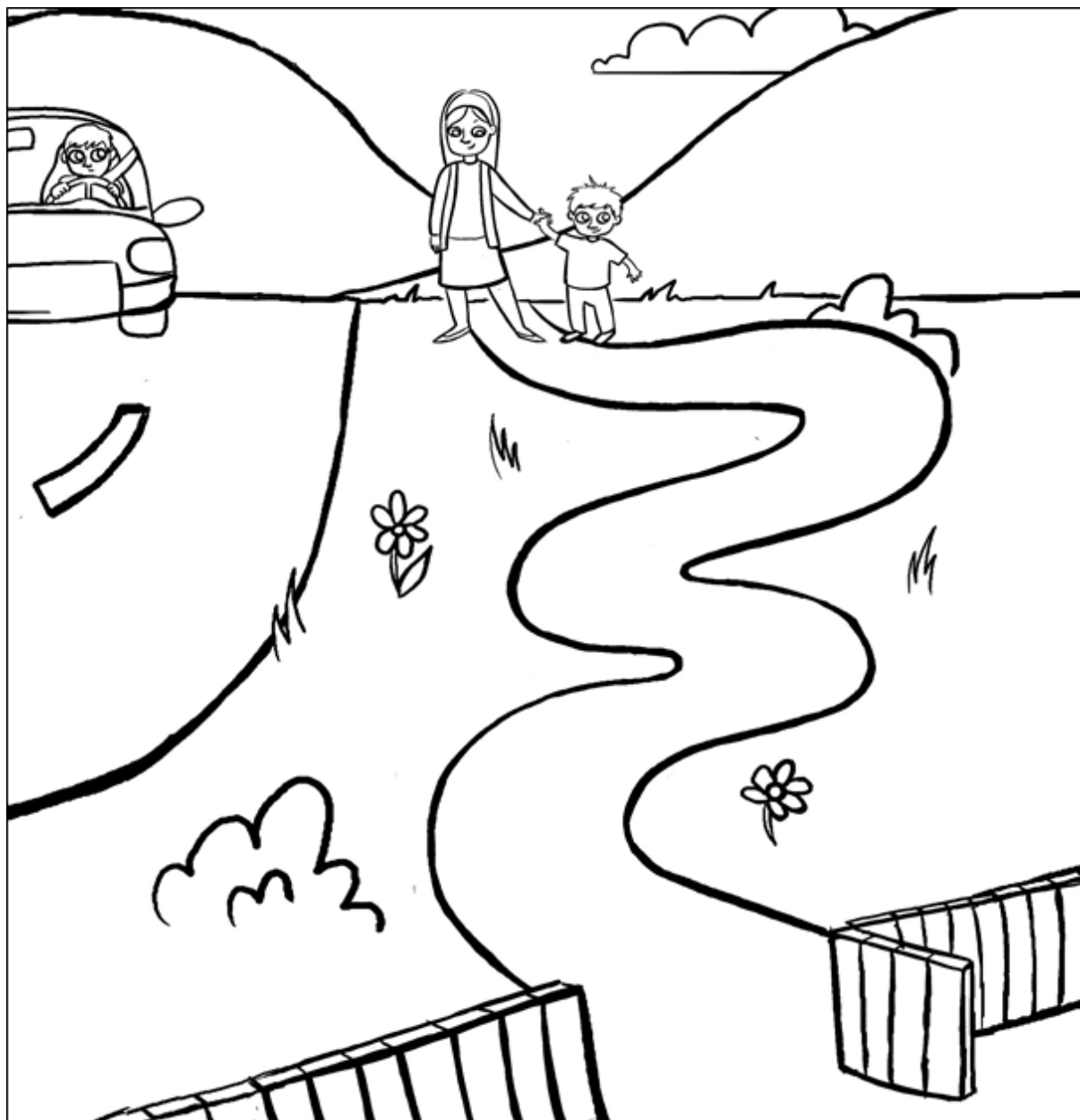
Katta xaritangizni yaratish ustida ishlashni yakunlaganizdan keyin, xaritani yo'l harakati xavfsizligi bo'yicha axborot stendining bir qismi sifatida devorga mahkamlang. Mashg'ulotlar tugaganidan so'ng bolalarga bu xaritani o'z ota-onasiga / ota-onasi bo'lmaganda bolaga qarayotgan shaxsga ko'rsatish imkoniyatini bering.

TARQATMA MATERIALLAR: Yo'lda Transport Harakatlanayotgan joydan Uzoqroqda O'ynang Bo'yash uchun rasm

Quyidagi rasmni bo'yab chiqing. Har doim yo'lda transport harakatidan o'zoqroqda o'ynash kerakligini yodda tuting.

MASHG'ULOT: Kaft Izi Plakati

O'qituvchining qaydlari: Bu mashg'ulotni o'qituvchi olib boradi. Mazkur qaydlar guruh rahbari uchun tuzilgan va bolalarga tarqatish uchun mo'ljallanmagan.

Kerak bo'lgan vaqt: 30 daqiqa.

Tayanch shiorlar: Hech qachon kattalarsin yo'lga yaqin yurmang va har doim kattalarning qo'lidani ushlab yuring.

Maqsad: O'quvchilarda ular hech qachon kattalarsiz yo'lni kesib o'tishi mumkin emasligi va yo'lining qatnov qismiga yaqin joylarda doimo kattalarning qo'lini ushlab yurish kerakligi haqida barqaror bilimlarni shakllantirish.

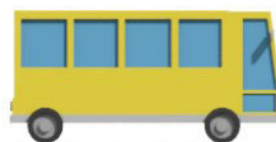
Bu guruhli tartibda o'tkaziladigan mashg'ulot bo'lib, unda bolalar yo'lining qatnov qismiga yaqin joylarda va qatnov qismni kesib o'tishda har doim kattalarning qo'lini ushlash zarur, degan shiorning muhimligini ta'kidlash maqsadida bolalar kaft izlarining katta ekspozitsiyasini yaratishlari kerak.

Har bir bola qog'oz varag'ida o'z kaftining izini yaratishi kerak bo'ladi. Bolalar buni o'z kaftiga bo'yoq surtgandan keyin uni qog'ozga bosib iz qoldirish, yoki qo'lini qog'ozga qo'yib kaft shaklini chizib olish va bundan keyin qog'ozdagi shakl ichini bo'yash orqali bajarishi mumkin.

Har bir bolaga uning qog'ozdagi kaft izini qirqib olishga yordamlashing va, plakat yaratish uchun, barcha kaft izlarini katta qog'oz varag'iga joylashtiring.

Plakatga nomlang, masalan, «Uyga ketayapsizmi? Qo'ldan ushlang» yoki «Qo'ldan ushlang va xavfsizlikda bo'ling».

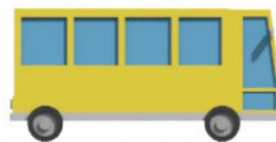
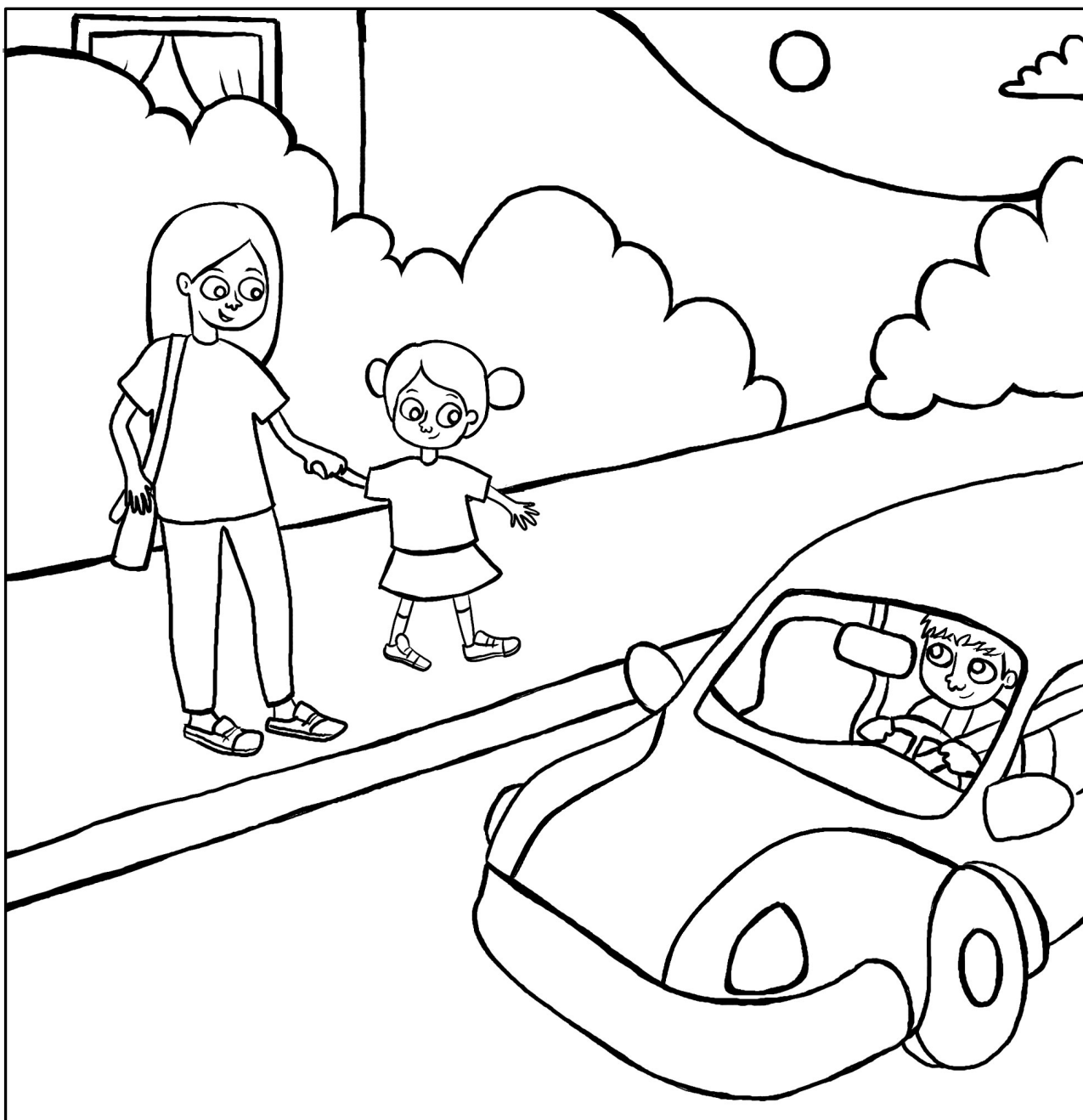
Plakatni, imkon qadar, bolalar va ularning ota-onalari doimo ko'rib turishi mumkin bo'lgan stendga joylashtiring.

TARQATMA MATERIALLAR: Har doim Qo'ldan Ushlang

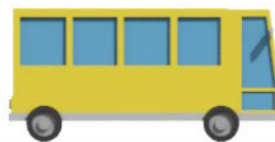
Quyidagi rasmni bo'yab chiqing. Yo'lga yaqin joylarda har doim kattalarning qo'ldan ushlab yurish kerakligini yodda tuting.

TARQATMA MATERIALLAR: To'xtang, Qarang va Quloq soling

<p>Yo'lni kesib o'tish mumkin bo'lgan eng xavfsiz joyni toping Yo'lning hamma tomonlari yaxshi ko'rinadigan va haydovchilar ham sizni ko'rishi aniq bo'lgan eng yaxshi joyni toping. To'satdan avtomobillar chiqib qolishi mumkin bo'lgan burilishli joylardan hech qachon yo'lni kesib o'tmang.</p>	
	<p>To'xtang Piyodalar yo'lkasi chetiga yaqinlashishdan oldin to'xtang. Yo'lning qatnov qismiga haddan tashqari yaqin bormang.</p>
<p>Qarang O'zingizga yo'lning qatnov qismida va atrofdagi hamma narsani yaxshilab ko'zdan kechirib chiqish uchun yetarlicha vaqt bering.</p>	
	<p>Quloq soling Diqqat bilan quloq soling, chunki ba'zan siz harakatlanib kelayotgan transport vositasini ko'z ko'rinishidan oldin qulog'ingiz eshitishi mumkin.</p>
<p>Xavfsizlikka ishonch hosil qilib yo'ldan o'ting Xavfsiz bo'shliq mavjud bo'lganda va qatnov qismini kesib o'tish uchun yetarli vaqt bo'lgandagina yo'ldan o'ting. Yo'ldan o'tayotganizda atrofni diqqat bilan kuzatishni va tinglashni davom eting.</p>	

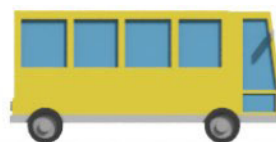

TARQATMA MATERIALLAR: Yo'lni kesib o'tish

Yo'ldan o'tishdan oldin, doimo avvaliga To'xtang, Qarang va Quloq soling. Quyidagi rasmni bo'yab chiqing.

TO'XTANG	
QARANG	
QULOQ SOLING	

MASHG'ULOT: To'xtang, Qarang va Quloq soling O'yini

O'qituvchining qaydlari: Bu mashg'ulotni o'qituvchi olib boradi. Mazkur qaydlar guruh rahbari uchun tuzilgan va bolalarga tarqatish uchun mo'ljallanmagan.

Kerak bo'lgan vaqt: 30 daqiqa.

Tayanch shior: Yo'ldan o'tishdan avval To'xtang, Qarang va Quloq soling.

Maqsad: Bolalarga 'To'xtang, Qarang va Quloq soling' shiorini tanishtirish

Bolalar bilan yo'ning qatnov qismidan o'tishdagi xavflar haqida suhbatlashing. Ularga yo'ldan o'tishdan oldin doimo kattalarning qo'lidan ushlab olish va, transport vositalarining harakatidan xabardor bo'lish uchun, 'To'xtash, Qarash va Quloq solish' kerakligini tushuntiring.

Bolalar ushbu shiorni tushungandan keyingina, siz ularga "To'xtang, Karang va Quloq soling" syujetli o'yin qoidalarini tushuntirishingiz mumkin.

O'yin Shartlari

Bolalar musiqaga xona bo'ylab raqsga tushishlari kerak. Biroz vaqt o'tgach, musiqani to'xtatib va baland ovozda kerakli harakatni ayting - bolalar kerakli harakatni qilishlari kerak bo'ladi. Maqsad - bu harakatni bajarishda hammadan orqada qolib ketmaslik. Biroq, oxirgi qolgan bolaga hech qanday jazo belgilanmaydi.

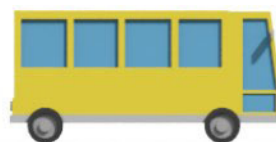
Harakatlar turi

Qo'l ushlashing: Har bir bola o'yinda o'ziga eng yaqin turgan bola bilan qo'l ushlashib olishi kerak.

To'xtang: Bolalar to'xtashi va joyida turishlari kerak.

Qarang: Bolalar qo'llarini peshonasiga (go'yo yaxshiroq ko'rish uchun ko'zlarini quyoshdan himoya qilgandek) tirab va hamma tomonlarga qarashlari kerak.

Quloq soling: Bolalar shovqin qilmasdan jim bo'lishlari va go'yoki yaxshiroq eshitmoqchidek bo'lib, kaftlarini chig'anoq qilib qulog'i orqasiga qo'yishlari kerak.

MASHG'ULOT: Hikoyalar Vaqti: Yorqinlik bu To'g'ri³

O'qituvchining qaydlari: Bu mashg'ulotni o'qituvchi olib boradi. Mazkur qaydlar guruh rahbari uchun tuzilgan va bolalarga tarqatish uchun mo'ljallanmagan.

Kerak bo'lgan vaqt: 30 daqiqa.

Tayanch shior: Yorqin Bo'ling – shunda haydovchilar sizni aniq ko'rish imkoniyatiga ega bo'ladilar.

Maqsad: Bolalarga hikoyani o'qib berish va Keyingi topshiriqlarda qo'yilgan masalalarni muhokamaga qo'yish.

Bu voqea Malika do'stining uyidagi ziyofatdan bir kun oldin bo'ldi.

Malika hayajonda edi. 'Dada, men yangi qora oqshom libosini kiysam bo'ladimi? Va biz u yerga piyoda borsak maylimi? "

«Endi sen to'rt yoshga to'lgansan, demak, MUMKIN, deb o'ylayman», - deb javob berdi uning Otasi. «Uzoq ham emas, to'g'ri yo'ldan sal nariroqda».

«O'ho'!» - deb Malika xursandchiligidan raqsga tushdi. U qora libosini juda yaxshi ko'rardi.

Ertasi kuni kechqurun ziyofat bo'ldi. Malika o'zining qora ko'ylagi va qora tufisini kiyib oldi.

«Sening kiyiming juda nafis va chiroyli. «Lekin sen o'zingning nur qaytaradigan yengbog'ingni taqib olishing kerak», - dedi uning otasi

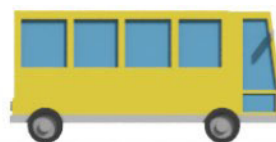
Otasi Malikaga ikkita oq rangdagi yengbog'ni uzatdi. «Lekin ular mening kiyimimga mos emas», - dedi Malika yuzini burishtirib. «Unda mening libosim unchalik chiroyli ko'rinmaydi».

«Ammo bu sening xavfsizligini saqlaydi. Bu haydovchilar seni qorong'ida ko'rishiga yordam beradi», dedi uning Otasi.

Malikaning otasi yengbog'ini taqib oldi, Malika ham xuddi shunday qildi, lekin u bu yengbog'dan qutilishni xohlardi. Ko'cha juda qorong'i va sovuq edi. Malika juda hayajonda bo'lsada, lekin u otasining qo'lidan mahkam ushlab olgan edi.

Malikaga oldinda bolalar kulgusi eshitilardi. Qorong'i bo'lgani uchun ularni ko'rish qiyin edi, ammo bu uning do'stlari Anvar bilan Rustamning ovozlari edi.

³ Mazkur material ilk bor Buyuk Britaniya Transport Vazirligi bilan «O'yla!» Kampaniyasi tomonidan chop etilgan va biz ularni kayta takrorlashga ruxsat berilgani uchun minnatdormiz. <http://think.direct.gov.uk>

MASHG'ULOT – Hikoyalar Vaqti: Yorqinlik bu To'g'ri (davomi)

Keyin esa Malika ularni ko'rdi. Do'stlari nafis shim bilan to'q rangli palto kiyib olgan edilar. Malika ularni chaqirdi va ular uni kutib turish uchun piyodalar yo'lkasida to'xtashdi.

Birdan, Malikaning otasi: «Ehtiyot bo'ling!» - deb baqirdi.

Hovlidan chiqish joyida yo'lning qatnov qismiga bir mashina orqaga qarab harakatlanayotgan edi va u aynan Anvar va Rustamga qarab kelayotgan edi. Ularning onasi bu harakatni vaqtida ko'rib qolib, bolalarni chetga tortdi.

Avtomobil haydovchisi to'xtadi. «Bizni urib yuborishingizga sal qoldi», - dedi bolalarning Onasi. Uning ovozi g'azablangani bilib turar edi.

«Men juda pushaymonman, men sizlarni ko'rmay qoldim», - dedi haydovchi. «Sizlar hammangiz qora kiyimdasiz».

Malika otasiga qarab qo'ydi va ular jimlikda ziyofat tomon yurishni davom etishdi.

Ertasi kuni u bolalar bog'chasiga borishi kerak edi. Malika eng yorqin kiyimini kiydi va ustidan yorqin sariq rangli chizig'i bo'lgan paltosini kiyib oldi.

«Kiyimlaring juda rang-barang», - dedi uning otasi.

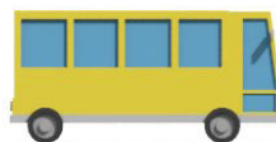
«Haydovchilar meni ko'rishlariga ishonch hosil qilmoqchiman», deb javob berdi Malika.

«Aqlli qizalog'im», - dedi dadasi. «Kechami yoki kunduzmi, yorqinlik bu to'g'ri!"

Keyingi Mashqlar

Ushbu hikoyani bolalarga o'qib bo'lganizdan keyin, ular bilan quyidagi savollarni muhokama qiling:

- Nima uchun Malika qora kiyimni kiygan edi?
- U qaerga ketayotgan edi?
- Anvar va Rustam bilan qanday voqea yuz berdi?
- Nima uchun avtomobil ularni urib yuborishiga sal qoldi?
- Nima uchun Malika ertangi kunda yorqin kiyimlarini kiyib oldi?

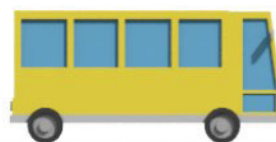

MASHG'ULOT – Hikoyalar Vaqti: Yorqinlik bu To'g'ri (davomi)

Bolalar bilan ularning dars paytidagi kiyim-boshlari haqida suhbatlashing. Kimlar yorqin kiyim kiygan? Kimlar to'q rangli kiyimda?

Bolalar bilan ular yo'lining qatnov qismiga yaqin joyda bo'lishlarida qanday yorqin rangdagi kiyim-boshlar transport vositasi haydovchilariga ularni ko'rishga yordam berishi va qanday qilib yorqin rangdagi kiyimlar bolalar xavfsizligini ta'minlashga yordam berishi mumkinligini muhokama qiling. Qanday kiyimdagi bolani haydovchiga ko'rish osonroq bo'ladi?

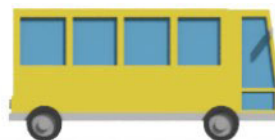
Ba'zan haydovchilarga hatto kunduzi ham, lekin, ayniqsa, ob-havo bulutli bo'lganda kichkina bolani ko'rish qiyin bo'lishiga alohida urg'u bering.

TARQATMA MATERIALLAR: Meni yorqin ranglarga bo'yang

Bolalarning kiyimlarini ko'zga tashlanadigan qilib yorqin ranglarga bo'yab chiqing.

MASHG'ULOT: Hikoya Vaqti – Lampi Janobining Safari⁴

O'qituvchining qaydlari: Bu mashg'ulotni o'qituvchi olib boradi. Mazkur qaydlar guruh rahbari uchun tuzilgan va bolalarga tarqatish uchun mo'ljallanmagan.

Kerak bo'lgan vaqt: 30 daqiqa.

Tayanch shior: Har doim xavfsizlik kamarini taqing.

Maqsad: Bolalarga hikoyani o'qib berish va Keyingi topshiriqlarda qo'yilgan masalalarni muhokamaga qo'yish.

«Qani, Javohir, biz buvingnikiga boramiz», - dedi Ona.

«Lampi janobi ham biz bilan borsa maylimi?» – deb so'radi Javohir.

Javohir eski, o't-bo'tlari titilib ketgan ayiqchaga qo'lini cho'zdi.

«Yaxshi, lekin ehtiyot bo'lishing kerak - u juda keksa ayiqcha», - dedi onasi.

Javohir quvonib, qarsak chaldi. Chunki u Lampi janobini juda yaxshi ko'rar edi. Javohir mashinaning orqa o'rindig'iga chiqib oldi.

«Qani, - dedi dadasi, - Senga kamar taqib qo'yaman».

Javohir labini cho'chchaytirdi. «Men xavfsizlik kamarini yoqtirmayman». Dadasi unga e'tibor bermay, Javohirning xavfsizlik kamarini taqib qo'ydi.

Javohir g'azablangan ko'rinar edi. Javohir Lampi janobini orqa o'rindiqqa o'z yoniga qo'ydi. Oila yo'lda ketar ekan, «Ahmoqcha xavfsizlik kamari», - deb pichirladi u.

Shu paytda mashina oldidan yo'lga it yugurib chiqdi. Javohirning onasi tormozni qattiq bosdi va Javohir to'satdan oldinga keskin siltanganini sezdi. Mashina to'xtadi.

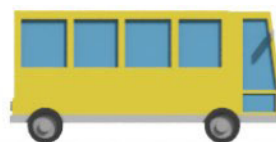
«Javohir, hammasi joyidami?» - deb so'radi otasi.

Javohir qo'rqib ketgan edi. «Menimcha joyida». Aslida, holati unchalik yaxshi emasdi.

«Yaxshiyam, kuchukchani urib yubormadik» - dedi Onasi.

«Lekin Lampi janobi qani?» - deb so'radi Javohir. Orqa o'rindiqda ayiqcha yo'q edi.

⁴ Mazkur material ilk bor Buyuk Britaniya Transport Vazirligi bilan «O'yla!» Kampaniyasi tomonidan chop etilgan va biz ularni kayta takrorlashga ruxsat berilgani uchun minnatdormiz. <http://think.direct.gov.uk>

MASHG'ULOT: Hikoya Vaqti – Lampi Janobining Safari (davomi)

«Mana u», - dedi otasi. «Biz tormozlanganimizda u oldinga otilib ketdi».

Javohirning otasi avtomobilning old qismida uning oyoqlari ostida yotgan Lampi janobini ko'tarish uchun qo'lini pastga cho'zdi.

«Ana bo'lmasam» - dedi Onasi.

Javohir nima bo'lganini ko'rish uchun oldinga egildi. «Nima bo'ldi?»

Lampi Janobining ahvoli yomon edi. Qornidagi choklar yorilib, ichidagi momiq chiqil qolgandi. Javohir yig'lab yuboray dedi.

«U uzatmalarni o'zgartirish dastagiga urilib ketgan bo'lsa kerak. Xavotir olma - biz buni tuzatamiz», - dedi onasi.

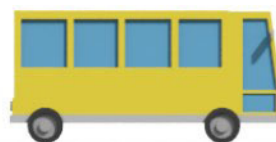
Javohir bechora Lampi janobini quchoqladi. «Men ham shu holatga tushmaganimdan xursandman» - dedi va xavfsizlik kamarini tekshiridi.

Onasi va Dadasi rozilik alomatiga bosh silkib qo'yishdi va ular sekinlik bilan harakatlana boshlashdi. Javohir Lampi janobini mahkam ushlab oldi.

Keyingi Mashg'ulotlar

Bu hikoya haqida suhbatlashing va keyingi savollarni muhokama qiling:

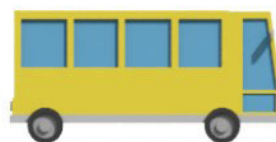
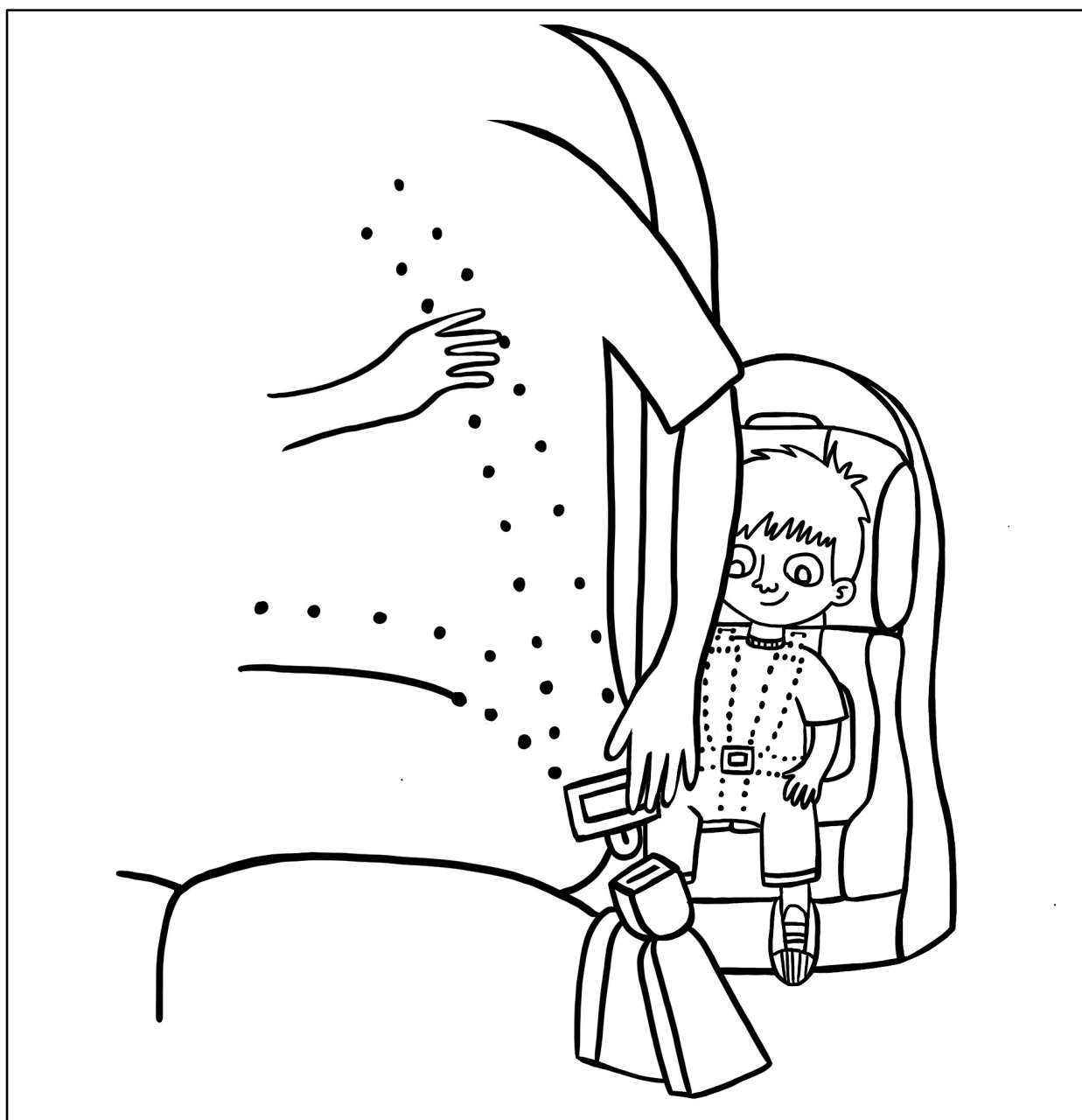
- Lampi janobi bilan nima sodir bo'ldi?
- Nima uchun ichidagi momiq chiqib ketdi?
- Mashina birdaniga to'xtaganda Javohir urilib ketdimi? Uni xavfsizlikda nima saqlab qoldi?
- Biz bu hikoyadan nimalarni o'rganishimiz mumkin?

TARQATMA MATERIALLAR: Har doim xavfsizlik kamarini taqing

Nuqtalarni birlashtiring va haydovchi bilan bolaga xavfsizlik kamarini taqishga yordamlashing.

MASHG'ULOT: Mashinaga Chiqish va undan Tushish

O'qituvchining qaydlari: Bu mashg'ulotni o'qituvchi olib boradi. Mazkur qaydlar guruh rahbari uchun tuzilgan va bolalarga tarqatish uchun mo'ljallanmagan.

Kerak bo'lgan vaqt: 20 minut.

Tayanch shior: Har doim xavfsizlik kamarini taqing.

Maqsad: Bu mashg'ulot bolalarga faqat transport harakatlanishiga qarama-qarshi, piyodalar yo'lkasiga yaqin tomondan mashinaga chiqish va undan tushishni o'rgatadi.

Bolalarga mashinadan tushish va avtomobilga chiqish vaqtida qanday xavflar yashirib turganini va nima uchun ular hech qachon yo'lda mashinadan tushmasliklari kerakligini, avtomobil eshigini faqat mashinalar yuradigan yo'lga qarama-qarshi va piyodalar yo'lagiga yaqin bo'lgan tomondan ochish mumkinligini tushuntiring.

Ular bilan avtomobillarga chiqish va ulardan tushish bo'yicha o'z tajribangiz haqida suhbatlashing.

Rollar bo'yicha o'ynaladigan Syujetli O'yin

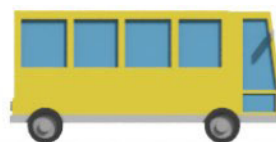
Bolalarga avtomobilga xavfsiz chiqish va undan tushish tajribasini o'ttirishga yordam berish uchun mashg'ulot o'tkazish vaqtida ushbu rollar bo'yicha o'ynaladigan o'yindan foydalaning.

Ikkita stulni yonma-yon va yana ikkita stulni – avtomobil salonidagi orqa o'rindiqlardek, orqasiga ikkinchi qator qilib qo'ying. Polda piyodalar yo'lkasini belgilash uchun yopishqoq tasma, bo'r yoki boshqa markerlardan foydalaning.

Bolalardan, xuddi ular yo'lovchidek mashinaga chiqishni so'rang. Bolalarga mashinadan chiqish bo'yicha tajriba o'ttirishga imkoniyat bering – ular hamma vaqt avtomobildan piyodalar yo'lkasi tomonidan tushayotganiga ishonch hosil qiling.

Siz bu mashqdan boshqa muhim savollarni muhokama qilish uchun ham foydalanishingiz mumkin, masalan bular:

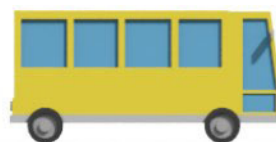
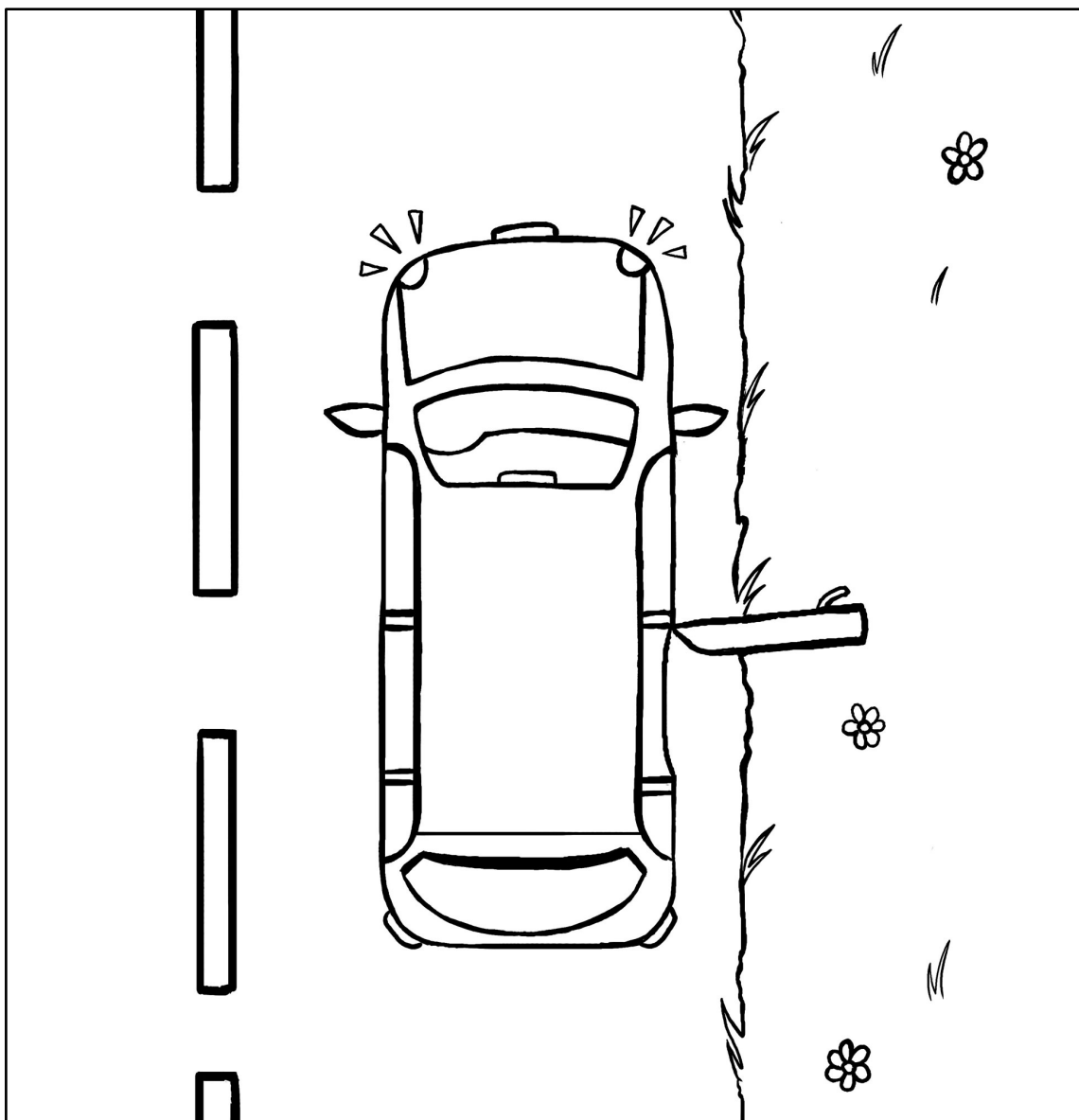
- Xavfsizlik kamarini taqish muhimligi.
- Piyodalar yo'lkasida bo'lish.
- Mashinadan tushgach kattalarni kutib turish.
- Yo'lga yaqin joyda doimo kattalarning qo'lidan ushlash.
- Mashinadan tushganizdan keyin haydovchilar sizni ko'rishi uchun yorqin kiyimlarni kiyish.

TARQATMA MATERIALLAR: Mashinaga Xavfsiz Chiqish va Tushish

Avtomobildan har doim xavfsiz tomondan, mashinalar harakatlanayotgan yo'ldan uzoqroqda joylashgan tomondan tushing. Avtomobildan xavfsiz tomondan tushayotganizni chizib bering.

YO'L HARAKATI XAVFSIZLIGI BO'YICHA TALIM TO'PLAMI

- 6

Aziz Ota-Onalar

Bugun farzandingiz yo'l-transport hodisalarida jabrlanganlar sonini qisqartirish loyihasi doirasida yo'l harakati xavfsizligi fani bo'yicha bilimlar oldi.

Bolalar o'yinlar, ijodiy topshiriqlar, hikoya qiluvchi nomidan qissalar va amaliy mashg'ulotlarni o'z ichiga olgan turli xil tadbirlarda qatnashdilar.

Ushbu mashg'ulotlar bolaga yo'llarda o'zini xavfsiz tutishga o'rgatish maqsadini nazarda tutadi va, shuning uchun, asosiy urg'u quyidagi shiorlarga qaratildi:

Yo'lda transport harakatlanishi xavfli va odamlarga shikast yetkazilishiga sabab bo'lishi mumkin.

Hech qachon kattalarsiz yo'lga yaqin yurmang va har doim kattalarning qo'lidan ushlang.

Yo'lni kesib o'tishdan oldin To'xtang, Qarang va Quloq soling.

Yorqin bo'ling - shunda haydovchilar sizni ko'ra olishadi.

Har doim xavfsizlik kamarini taqing.

Avtomobilga doimo xavfsiz bo'lgan – mashinalar harakatlanadigan yo'lga qarama-qarshi tomondan chiqing va tushing.

Ilтимos, bolangiz bilan gaplashing, undan bugun nima bilan shug'ullanganini so'rang. Bolalar o'rganganlarini siz bilan baham ko'rishdan xursand bo'lishiga ishonchim komil.

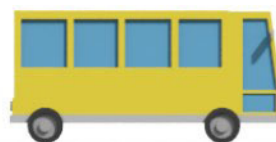
Bolalar materialni o'zlashtirishi uchun eng yaxshi usul bu amaliyotdir va siz farzandingiz bilan uydan tashqarida ko'chalarda yurganizda, mikon qadar, hamma vaqt yo'l xavfsizligi muammolari haqida suhbatlarni olib borish orqali ularning xavfsizligini ta'minlashda hayotiy muhim o'rin tutishingiz mumkin.

Har bir qulay fursatda yo'l harakati xavfsizligi shiorlariga bola e'tiborini qarating. Ota-ona sifatida siz farzandingiz uchun o'rnak bo'lasiz.

Bundan tashqari, yo'l va avtomobilda o'zingizning to'g'ri, savodli va xavfsiz xatti-harakatlaringizni namoyish etib, siz farzandingizga hayot davomida kerak bo'ladigan yo'llarda o'zini xavfsiz tutish bo'yicha yaxshi ko'nikmalarni o'zlashtirishga yordam berasiz. Bugun biz o'rgangan shiorlarni takrorlang va o'zingiz bilan farzandingiz xavfsizligini saqlab qolishingizni so'raymiz.

Bizni qo'llab-quvvatlaganingiz uchun katta rahmat va xavfsizlikda omon bo'ling!

[Ismingiz / Tashkilot nomini qayd eting]

YO'L
HARAKATI
XAVFSIZLIGI
BO'YICHA
TALIM
TO'PLAMI

- 6

Minnatdorchiliklar

The Eastern Alliance of Safe and Sustainable Transport:

Brake, The Road Safety Charity
www.brake.org.uk and www.roadsafetyweek.org

European Bank
for Reconstruction and Development

Yevropa qayta tiklanish va taraqqiyot banki
www.ebrd.com

FOUNDATION

FIA Foundation
www.fiafoundation.org

Buyuk Britaniya Transport Vazirligi va Think! Campaign
think.direct.gov.uk

Youth for Road Safety
www.youthforroadsafety.org

tashkilotlariga mazkur materiallarni tayyorlash jarayonida ko'rsatilgan ko'mak va yordam uchun o'z minnatdorchiligini bildiradi.

European Bank
for Reconstruction and Development

Eastern Alliance for Safe
and Sustainable Transport

FOUNDATION

